Tammisunnuntain juhlassa yleisöä Vaasan Kaupungintalon juhlasalin täydeltä

Maanpuolustusjärjestöjen perinteinen Tammisunnuntain juhla järjestettiin tammikuun viimeisenä sunnuntaina 31.1.2016 Vaasan Kaupungintalossa. Tilaisuuden käytännön järjestelyistä vastasi Pohjanmaan Maanpuolustuskilta. Yleisön osallistuminen juhlaan oli tänä vuonna tavanomaista runsaampaa. Osatekijöinä kiinnostuksen lisääntymiseen olivat varmaankin juhlapuhujaksi saatu Vaasasta kotoisin oleva Merivoimien uusi komentaja, kontraamiraali Veijo Taipalus sekä juhlan musiikkiohjelmasta toistamiseen vastannut Laivaston soittokunta.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan ansioristillä huomioidut; Juha Ala-aho (oik.), Lars-Eric Häggman ja Pauli Glader, joka kiitti saajien puolesta.

Airi Ropponen-Lindroos ja Jussi Hietikko sekä Jyrki Paalanen sellosooloineen tulkitsivat Taipaleenjoki – aiheisen vuoropuhelun erityisen tunteikkaasti.

Tuntia ennen klo 16 alkanutta pääjuhlaa Kasarmintorin Perinnemuurilla järjestettiin kunnianosoitus maanpuolustustyölle. Suomen lippua kantanut Raimo Havusela johdatti 20 järjestölipun lippulinnan Upseerikerhon edestä Perinnemuurille, missä Per-Erik Fant ja Raimo Latvala laskivat kuusenhavuseppeleen päämuuriin kiinnitetyn vuoden 1918 Vaasan Päämajan muistolaatan kohdalle. Myös Vaasan Sotaveteraanimuseo oli yleisölle avoinna ennen juhlan alkua. Perinnemuurin kunnianosoitukseen osallistuneet ja museossa vierailleet ehtivät vielä nauttia muun yleisön kanssa Peilisalin kahvitarjoilusta ennen juhlan alkua.

Kaupungintalon pääjuhla alkoi Laivaston soittokunnan esittämällä Sibeliuksen Jääkärimarssilla. Soittokuntaa johti sen päällikkökapellimestari, musiikkikomentajakapteeni Petri Junna. Yleisö kuunteli Jääkärimarssin seisaaltaan. Soittokunta esiintyi myöhemmin vielä useaan otteeseen juhlassa.

Tammisunnuntain 1918 tapahtumat olivat luonnollisesti esillä juhlan puheissa. Tämän kirjoittaja toi tervehdyssanoissaan esiin kansallisen armeijan puuttumisen itsenäistymisen tapahtuessa. Oma kansallinen armeija muodostui vasta Vapaussodan yhteydessä kenraali Mannerheimin johdolla. Runkona olivat vapaaehtoisuuden pohjalta nousseet suojeluskunnat ja jääkärit. Nykyisen vapaaehtoisen maanpuolustustyön juuret ovatkin Tammisunnuntaissa. Amiraali Taipalus korosti puheessaan voimakkaasti Vaasan ja Pohjanmaan roolia Tammisunnuntaina ja koko Vapaussotamme aikana. Nykyisen tehtävänsä mukaisesti hän käsitteli puheessaan perusteellisesti Itämeren asemaa turvallisuuspolitiikassamme sekä suuntaviivoja meripuolustuksen pitkäjänteiseksi kehittämiseksi. Amiraali Taipaluksen puhe on luettavissa kokonaisuudessaan toisaalla tässä lehdessä.

Laivaston soittokunta johdatteli kuulijat juhlapuheen jälkeen juhlan kulttuuriosuuteen. Ensin oli ohjelmassa Taipaleenjoki-aiheinen runoesitys. Ilmajoen Musiikkijuhlilla esitettiin muutama vuosi sitten ooppera Taipaleenjoki. Oopperan päähenkilöt, kaksi komppaniapäällikköä, olivat siviilissä runoilijoita. Kyseessä olivat suomalainen Yrjö Jylhä ja venäläinen Jevgeni Dolmatovski. Molempien tuotantoon sisältyy Taipaleenjoki-aiheinen runo, joiden ympärille oopperan tapahtumat rakentuivat. Airi Ropponen-Lindroos oli koostanut runoista vuoropuhelun, jonka hän yhdessä Jussi Hietikon kanssa esitti. Jyrki Paalasen tilaisuutta varten luomat sellosoolot antoivat esitykselle hienon lisävärin.

Tammisunnuntain juhlaan on koko 2000-luvun kuulunut kiinteästi Pohjanmaan Maanpuolustuskillan edellisenä syksynä koululaisille järjestämä isänmaallis- ja sotaveteraaniaiheinen ainekirjoituskilpailu. Kilpailun tuomaristoon kuuluva Christian Ahlbom esitteli juhlassa lyhyesti viime syksyn kilpailua ja julkisti palkinnonsaajat. Yhteensä 7 kirjoittajaa viidestä koulusta palkittiin rahapalkinnoin. Parhaan aineen palkinnon saanut Oskar Skoglund Korsholm gymnasiumista esitti juhlassa voittoisan kirjoituksensa "Okänd soldat – en talande krigsfilm". Aineessaan Oskar analysoi, miten Edvin Laineen klassikkoelokuva on muokannut hänen mielikuvaansa sodasta sekä antanut perusteet arvostaa ja kunnioittaa sotaveteraanien panosta ja uhrauksia maamme itsenäisyyden turvaamiseksi. Oskar oli valmistautunut esitykseensä huolella, minkä seurauksena esityksestä seurasi kuulijoille hieno kokemus. Palkittu aine on luettavissa toisaalla tässä lehdessä.

Christian Ahlbom esitteli ainekirjoituskilpailussa palkitut sanantaitajat, Oskar Skoglund (oik.), Katri Ala-aho, Alexandra Juthman, Melissa Trojilla, Edla Isaksson ja William Räihä. Elias Keski-Nisula oli estynyt saapumaan tilaisuuteen. Taustalla killan puheenjohtaja Ilkka Virtanen.

Ennen juhlan päätösmusiikkia, Laivaston soittokunnan esittämää Toivo Kuulan Nuijamiesten marssia ja yhteisesti laulettua Vaasan marssia Pohjanmaan Maanpuolustuskilta palkitsi vielä ansioituneita jäseniään ja yhteistyötahojaan killan ansioristillä ja kunniakirjalla. Lars-Eric Häggman ja Pauli Glader palkittiin erityisesti killan ylläpitämän Vaasan sotaveteraanimuseon hyväksi tehdystä pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta työstä. Maanpuolustuskoulutuksen Pohjanmaan koulutus- ja tukiyksikön päällikkö Juha Ala-aho taas on monipuolinen toimija vapaaehtoisen maanpuolustuksen alueella ja edustaa henkilötasolla useita killalle tärkeitä yhteistyötahoja.

Tammisunnuntain juhlan järjestäneen killan näkökulmasta juhla oli kokonaisuudessaan onnistunut runsasta yleisöosanottoa myöten. Tämä antaa hyvät askelmerkit lähteä suunnittelemaan ja toteuttamaan tulevan itsenäisyytemme 100-vuotisjuhlavuoden vastaavaa tilaisuutta juhlavuoden yleisteemalla "Suomi 100 vuotta – yhdessä".

Teksti: **Ilkka Virtanen**
Kuvat: **Raimo Latvala**

Itämeri ja meripuolustuksen kehittäminen Östersjön och utvecklandet av Marinen

Merivoimien komentajan kontra-amiraali Veijo Taipaluksen juhlapuhe Tammisunnuntaina 31.1.2016 Vaasassa

Aloitan kiittämällä tästä suuresta kunniasta päästä puhumaan teille tammisunnuntaina Vaasaan. Se on minulle kovin mieluisaa ja suuri kunnia kahdestakin erityisestä syystä.

Ensinnäkin sekä Vaasan kaupunki sekä Pohjanmaa ovat minulle henkilökohtaisesti tärkeitä. Olen syntynyt, kasvanut ja käynyt kouluni täällä. Olen myös aloittanut sotilasurani täällä, enkä pelkästään aloittanut, vaan viettänyt urani ja sotilaselämäni kymmenen ensimmäistä vuotta Vaasan Rannikkopatteriston aitojen sisäpuolella.

Toiseksi on niin, että katsoo asiaa sitten mistä näkökulmasta tahansa, ei voi olla havaitsematta sitä tosiasiaa, että Pohjanmaa ja erityisesti Vaasa olivat tammi-helmikuussa 1918 tapahtuneiden asioiden keskiössä . Vaasan kaupungin historiallinen yhteys maamme itsenäisyyteen ja myös puolustusvoimiin on siten poikkeuksellisen vahva.

Det är en stor ära att få tala vid högtidlighållandet av januarisöndagen just i Vasa. Oberoende av hur man ser på saken, kan man inte undgå att notera det faktum, att Österbotten, och i synnerhet Vasa, stod i centrum för händelserna i februari 1918. Då det gäller vårt lands självständighet spelade Vasa en betydande roll och även bandet till försvarsmakten är därmed exceptionellt starkt.

Suomen Senaatti istui 1918 tammikuun lopusta maaliskuun puoliväliin Vaasassa maaherran talossa ja muutti 16.3.1918 tähän rakennukseen, kaupunginvaltuuston istuntosaliin.

Kiitoksena tuesta vaikeina aikoina Senaatti myönsi, ennen siirtymistään Helsinkiin, toukokuussa 1918 Vaasan kaupungille vapaudenristin vaakunaansa liitettäväksi.

Tuossa seinällä näkyvä vaakuna vapaudenristeineen on saanut ympärilleen Senaatin eduskunnalle jättämän lippuehdotuksen mukaisen Suomen lipun.

Takaseinällä meitä valvova kenraali Mannerheim nimitettiin mainitun Senaatin toimesta Suomen tasavallan sotajoukkojen ylipäälliköksi tammikuun puolivälissä 1918. Mannerheim aloitti tuolloin itsenäisen Suomen sotaväen perustamisen juuri täällä Vaasassa, pitäen silloin majaa maaherran talon toisessa kerroksessa. Vaasaan saapuivat kuukautta myöhemmin myös jääkärit. Jääkäreillä tuli sittemmin olemaan erittäin merkittävä asema puolustusvoimien kehittämisessä ja sen johtotehtävissä.

Hyvät kuulijat, siinä vain joitakin perusteita ja taustaa sille, että koen olevani etuoikeutettu ja kovasti ylpeä saadessani puhua teille Tammisunnuntain juhlassa nimenomaan Vaasassa.

Vapaussodan katsotaan alkaneen 27.tammikuuta. Päivä on merkittävä itsenäisen Suomen historiassa sekä osoitus sotilasjohtamisen haasteista poliittisten paineiden alla. Punakaarti oli jo 25. päivä saanut kehoituksen käynnistää vallan anastamisen. Samana päivänä hallitus oli lähettänyt sähkeen kenraali Mannerheimille, jossa varoitettiin venäläisten tukevan kapinaa ja lähettävänsä 2000 merisotilasta junalla Pohjanmaalle. Punakaarti aloitti liikkeellekannallepanon 26. tammikuuta ja he nostivat punaisen lyhdyn Helsingin työväentalon torniin vallankumouksen alkamisen merkiksi tammisunnuntain vastaisena yönä.

Ylipäällikön käskystä aloitettiin Pohjanmaalla 28.tammikuuta aamuyöllä venäläisten varuskuntien riisuminen aseista. Voimme todeta, että ylipäällikön ratkaisu toiminnan nopeasta aloittamisesta turvasi hallituksen joukoille mahdollisuuden aloitteen tempaamiseen. Venäläisten joukkojen karkottamisajatus oli johdonmukaista jatkoa itsenäisyysliikkeen toimintaan. Siihen oli varauduttu jääkäriliikkeellä ja aktivistien perustamilla suojeluskunnilla. Itsenäistymisen jälkeen Suomen hallitus halusi poistaa entisen emämaan mahdollisuudet vaikuttaa maamme asioihin.

Tammisunnuntain tapahtumat ansaitsevat oman juhlansa ja kunnioituksensa. Ilman tuolloin tehtyjä rohkeita päätöksiä ja tekoja olisi maamme historia varmasti kirjoitettu jotenkin toisin.

Viimeisten vuosien aikana on puolustusvoimia uudistettu lyhyellä aikavälillä ehkä enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Tuo uudistaminen koski koko puolustusvoimia ja jollain tavalla lähes kaikkia puolustusvoimien palveluksessa työskenteleviä. Uudistuksen tavoitteeksi asetettiin aikanaan Suomen sotilaallisesta puolustuskyvystä huolehtiminen, samalla kun puolustusvoimien koko ja toiminta saatettiin tasapainoon rahoituksen kanssa. Kustannusrakennetta korjattiin ja rauhan ajan toimintatapoja ja rakenteita uudistettiin pysyvien kustannussäästöjen aikaansaamiseksi.

Puolustusvoimien näkökulmasta katsottuna iso uudistus vaikuttaa konaisuutena onnistuneen hyvin. Uudistuksen jälkeen puolustuskykymme vastaa asetettuja tehtäviä ja vaatimuksia muutaman seuraavan vuoden ajan. Huolenaiheena ovat 2010 –luvun viimeisten vuosien budjetit ja erityisesti puolustusmateriaalin rahoitustaso.

Uudistus ei muuttanut puolustusvoimien perustehtäviä. Suomen sotilaallinen puolustaminen on edelleen puolustusvoimien toiminnan ja kehittämisen ydin. Viimeaikaiset Krimin ja Ukrainan tapahtumat sekä toimintaympäristömme sotilaspoliittinen kehitys ja kasvanut sotilaallinen vilkkaus ovat jälleen muistuttaneet meitä puolustusvoimien ja sen henkilökunnan ydintehtävistä sekä erityisesti niihin liittyvän valmiuden ja osaamisen ylläpitämisestä.

Mainittujen kriisien yhteydessä ja Venäjän sen jälkeisessä toiminnassa olemme saaneet varsin konkreettisesti havaita, jopa vain lehdistä lukemalla, minkälaista suorituskykyä Venäjän asevoimilla tällä hetkellä on. Venäjä kykeni strategiseen yllätykseen Krimin valtauksessa. Sotilaallisen voimansa projisointikykyä, eli isojenkin joukkojen nopeaa siirtämiskykyä pitkien etäisyyksien päähän, Venäjä on osoittanut niin Krimin valtauksen yhteydessä, kuin myös sen jälkeen hyvinkin laajoissa sotilaallisissa harjoituksissa. Näistä harjoituksista osa on ollut etukäteen tiedossa ja jotkut ovat alkaneet yllättäen niin sanottuina valmiusharjoituksina.

Venäjällä on mittava asevoimiensa kehittämiseen tähtäävä asevarusteluohjelma. Myös Venäjän laivasto on vastaanottanut uusia aluksia, aluksia joilla on kattavat sensori- ja asejärjestelmät ja joilla vaikutetaan niin merelle kuin maalle. Aseiden kantamat niin ilmaan kuin pintaan ovat merkittäviä. Yhtenä osoituksena tästä on venäläisiltä aluksilta laukaistut risteilyohjukset Syyriaan. Venäjällä on myös edelleen kyky toteuttaa maihinnousuoperaatioita.

Jo vuosia sitten tapahtuneen turvallisuuspoliittisen muutoksen myötä, siis kun Itä-Saksa lakkasi olemasta, Puola ja Baltian maat liittyivät Natoon, siirtyi myös Itämeren turvallisuuspoliittinen painopiste Itämeren eteläosista pohjoisemmaksi. Viimeaikainen Venäjän aktiivisempi toiminta on edelleen kasvattanut myös Naton läsnäoloa Itämeren alueella. Menneen purjehduskauden aikana Itämerellä ovat harjoitelleet sekä Naton pinta-alusosasto sekä miinantorjuntaosasto.

Euroopan turvallisuuspoliittiseen tilanteeseen havahtumisen jälkeen myös NATO päätti heti Walesin huippukokouksessa 2014 vastata tähän muutokseen. Liittokunta hyväksyi tuolloin uuden valmiussuunnitelman perusteet ja päätti perustaa Eurooppaan erittäin korkean valmiuden joukot. Samoin päätettiin, että sotilaallista läsnäoloa itäisissä jäsenmaissa vahvistetaan monin keinoin. Näin on tapahtunutkin, erityisesti Baltian maissa ja Puolassa. Eräänlainen konkreettisempi Venäjän ja Naton välinen vastakkainasettelu oli palannut Itämerelle ja sen ympäristöön.

Kylmän sodan jälkeen olimme tilanteessa, jossa tällaisen sotilaallisen vastakkainasettelun oletettiin vähenevän. Ukrainan ja Krimin kriisit ja niiden seurannaisvaikutukset ovat osoittaneet, että tilanteet muuttuvat nopeasti. Venäjän merivoimien kasvanut suorituskyky sekä läsnäolo ja sen harjoitus- ja koetoiminta Itämeren eri alueilla ovat kasvaneet merkittävästi. Tämä on vaatinut myös Suomelta yhä useammin valvonnan tehostamista, alusten tunnistusten varmentamista sekä aktiivista läsnäoloa merellä. Suomella on tavoitteena 100 prosenttisesti tunnistettu tilannekuva Suomenlahden alueelta. Tunnistustehtävien kasvu on ollut merkittävä viimeisten kahden vuoden aikana.

Kuvaamani Itämeren alueen turvallisuuspoliittinen kehitys ei tarkoita sitä, että Suomen ja suomalaisten tulisi tuntea itsensä uhatuiksi. On kuitenkin niin, että vaikka meihin ei nyt kohdistukaan sotilaallista uhkaa, on meidän keskeytymättä seurattava lähialueemme sotilaallisen toiminnan kehitystä, tehtävä oikeita johtopäätöksiä ja kehitettävä toimintatapojamme ja kalustoamme sekä pidettävä yllä tilanteen kulloinkin edellyttämää valmiutta.

Merivoimien alueellisen koskemattomuuden valvonta- ja turvaamiskyky sekä kyky turvata kauppameriliikenne ja Suomen merelliset yhteydet ovat osa puolustusvoimien ennaltaehkäisyä ja yhteiskunnan toimivuuden turvaamista. Itämerellä on Suomen yhteiskunnalle ja sen toimivuudelle aivan ratkaiseva merkitys, liikkuuhan ulkomaankaupastamme lähes 90 % itämeren kautta.

Östersjön är, vad trafikvolymerna beträffar, ett av de livligast trafikerade sjöområdena i världen. Sjötrafiken påverkas av trånga passager, farleder som löper genom skärgården och grunda vattenområden. Havsområdet är för alla dess kuststater en viktig transportrutt för material, människor, energi och information. Enligt nuvarande prognoser kommer sjöförbindelsernas betydelse i Östersjöområdet att öka även framöver.

För Finland är Östersjön och sjöförbindelserna av yttersta vikt. Östersjön har alltid varit vår port mot världen. Av Finlands utrikeshandel sker ca 90 procent med fartyg via Östersjön. Den globala världens influenser har förändrat strukturerna i vårt samhälle och vårt land är inte längre så självförsörjande som det har varit under tidigare år. Det faktum att vårt samhälle är beroende av sjöfarten framträder härigenom allt tydligare.

Genom sjötrafiken ökar antalet mångfacetterade hot. Det ökande antalet fartyg innebär en ökad risk för olyckor och miljöskador. Östersjöns ekonomiska betydelse lockar såväl statliga som icke statliga aktörer att använda sig av asymmetriska medel samt möjliggör smuggling och annan organiserad brottslighet. Vi kan svara mot dessa hot endast genom nationellt och internationellt samarbete.

Suomella on itsenäinen riittävän uskottava puolustuskyky, joka on rakennettu toimintaympäristöämme, annettuja resursseja ja uhkakuvaa vastaavaksi. Puolustus perustuu yleiseen asevelvollisuuteen, alueelliseen puolustukseen sekä sotilaalliseen liittoutumattomuuteen.

Meripuolustuksen kehittäminen perustuu merivoimille annettuihin tehtäviin, joista tärkein on kotimaan puolustaminen. Tämä tehtävä pitää sisällään alueellisen koskemattomuuden turvaamisen, meriyhteyksien suojaamisen sekä mereltä suuntautuvien hyökkäysten torjunnan. Merivoimilla on myös merkittävä vastuu Ahvenanmaan puolustamisessa. Merivoimilla on lisäksi oltava kyky tukea muita viranomaisia sekä osallistua kansainväliseen kriisinhallintaan.

Meripuolustus on oleellinen osa Suomen merellistä kokonaisturvallisuutta. Merivoimien suorituskykyjä käytetään myös muiden merellisten viranomaisten tukemiseen. Edellytys tälle työlle on ollut verkottuminen muiden merellisten turvallisuustoimijoiden kanssa. Tämä yli 20 vuotta käynnissä ollut lakisääteinen järjestelmä on luonut hyvän yhteistoiminnan kulttuurin. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ovat rajavartiolaitos, liikennevirasto sekä merenkulun turvallisuusvirasto. Hyviä esimerkkejä yhteistyöstä ovat merellinen tilannekuvayhteistyö sekä öljyntorjunnan järjestelyt.

Meripuolustuksen rakentaminen ja uudistaminen edellyttää vuosikymmenen työskentelyä. Tämän vuoksi kehittämistä on tehtävä resurssilähtöisesti, kuitenkin pitäen mielessä miten nopeasti turvallisuustilanne lähialueellamme voi muuttua. Tällä haluan tuoda esille sen, että viimeaikaiset muutokset turvallisuustilanteessa eivät ole muuttaneet kehittämissuuntaamme vaan pikemminkin vahvistaneet aikaisempaa näkemystämme. Olemme pitäneet kiinni perinteisistä kansalliseen ratkaisuumme liittyvistä periaatteista, emmekä ole positiivisen turvallisuuskehityksen huumassa syyllistyneet vauhtisokeuteen.

Merivoimien materiaalisen kehittämisen pääkohtia

Suomen meripuolustuksen asevaikuttaminen perustuu kahden pääaseen; meritorjuntaohjuksen ja merimiinan käyttöön. Meritorjuntaohjuksilla, joita meillä tällä hetkellä on sekä ajoneuvolaveteilla kuin myös aluksilla, pyritään vaikuttamaan syvällä alueella ja niiden pitkän kantaman avulla kyetään muodostamaan torjunnalle painopiste. Tulemme uusimaan pintatorjuntaohjuksen tämän vuosikymmenen lopussa.

Miinasodankäynti on meidän toimintaympäristömme yksi tehokkaimmista ja voisi sanoa myös, että yksi kustannustehokkaimmista keinoistamme rajoittaa vastustajan toimintaedellytyksiä. Suomi on yksi harvoista maista, jotka aktiivisesti edelleen kehittävät miinoja. Otimme tänä keväänä vastaan ensimmäisen erän uusia, kotimaista tuotantoa olevia, pohjamiinoja. Miinasodankäynti edellyttää taistelualuksia, jotka kykenevät suorittamaan tehtävänsä kaikissa sää- ja keliolosuhteissa sekä pystyvät tehtävänsä aikana suojaamaan omaa toimintaansa ja vaikuttamaan tehtävään kohdistuvia uhkia vastaan.

Tämän päivän taistelussa mikään yksikkö ei voi selvitä ilman ilmatorjuntasuojaa. Taistelualuksemme eli miinalaivat ja ohjusveneet on varustettu moderneilla ilmavalvontaan kykenevillä tutkilla sekä ilmatorjuntaohjuksilla, joilla suojataan ensisijaisesti oma toimintamme. Taistelualuksemme kykenevät kuitenkin tukemaan myös muita puolustushaaroja ilmapuolustukseen liittyvissä tehtävissä ja merivoimilla onkin muun muassa pääkaupunkiseudun ilmapuolustuksessa oma keskeinen roolinsa. Ilmavalvontakyvyn ja ilmatorjunnan uudistamisen tarpeet arvioidaan uusien alushankkeiden suunnittelutyön yhteydessä

Vedenalainen sodankäynti on suomessa perustunut kiinteään vedenalaiseen valvontaverkkoon, jota tuetaan liikkuvien yksiköiden painopistemäisellä käytöllä. Moderni vedenalainen sodankäynti edellyttää havaitsemisen ja löytämisen lisäksi myös uutta ja parempaa kykyä vaikuttamiseen. Niinpä tulevien vuosien suunnittelmiimme sisältyy myös torpedoaseen hankinta.

Våra kustförband håller på att förändras från ett fast kustartilleri till rörliga enheter, som sammanställer lägesbild, skyddar de stödområden som fartygsenheterna behöver samt slår motståndare som har bitit sig fast i skärgården. Kustförbandens prestationsförmåga förbättras genom utveckling av rörligheten med de nya stridsbåtarna av JEHU-klass och genom utveckling av ledningssystemet och eldkraften.

Merivoimien tehtävien toteuttaminen edellyttää modernia taistelualuskalustoa. Taistelualuksilla toteutetaan alueellisen koskemattomuuden suojaaminen, suojataan kauppameriliikennettä sekä torjutaan mereltä suuntautuvia hyökkäyksiä. Pääosaa näistä tehtävistä on mahdotonta toteuttaa kaukaa mantereelta, vaan ne edellyttävät jatkuvaa merelläoloa. Laivastojoukkojamme kehitetään peruskorjaamalla Pansio-luokan miinalautat sekä Hamina-luokan ohjusveneet. Nämä alukset jatkavat palveluksessa 2030-luvulle asti.

Uudishankintoina olemme parhaillaan vastaanottamassa uutta miinantorjunta-alusluokkaa. Tämä uusi Katanpää -luokan miinanetsijämme on varustettu moderneilla sensoreilla ja etsintävälineilla jotka on optimoitu Itämeren alueen haasteellisiin olosuhteisiin.

Merivoimien kehittämisen kannalta ehdottomasti tärkein hanke on uusi Laivue 2020-luokka. Puolustusministeri Niinistö käynnisti hankeen syyskuussa 2015, mutta päätöstä on edeltänyt lähes kymmenen vuoden tutkimustoiminta. Uudella alusluokalla korvaamme, valitettavasti jo elinkaarensa pään saavuttaneen Vaasan kaupungin kummilaivan, miinalaiva Pohjanmaan sekä 2020-luvun puolivälissä vanhentuvat Hämeenmaa-luokan miinalaivat sekä Raumaluokan ohjusveneet.

Uudella alusluokalla tulee olemaan kyky toimia Itämeren alueen kaikissa sääolosuhteissa, kyky liikkua kauppa-aluksia nopeammin, kyky vaikuttaa vastustajaan ilmaan ja pintaan sekä kyky miinoittaa kaikissa olosuhteissa. Lisäksi alusten on kyettävä toimimaan johtoaluksina sekä osallistumaan kansainväliseen kriisinhallintaan. Uudella laivueella varmistetaan merivoimien tehtävien toteuttaminen 2050-luvulle asti. Suorituskykyvaatimuksista johtuen alusten koko tulee olemaan suurempi kuin meidän nykyisten alusten. Kuten ymmärrätte, olemme merivoimissa, ei pelkästään euromääräisesti, mutta myös

teknisesti erittäin haastavan hankkeen edessä.

Merivoimat on osallistunut kansainväliseen kriisinhallintaan aktiivisesti. Olemme lähettäneet pinta-aluksen Afrikan rannikolle ja alustarkastusjoukkomme on osallistunut useamman kerran operaatioihin. Olemme tälläkin hetkellä alustarkastusjoukolla mukana EU:n operaatiossa Välimerellä. Tuo kyseinen joukkomme toimii saksalaiselta alukselta ja operaation tavoitteena on ihmissalakuljetukseen liittyvän toiminnan estäminen ja Eurooppaan suuntautuvan laittoman maahanmuutos vähentäminen.

Merivoimat on lisäksi osallistunut Naton ja Euroopan Unionin valmiuteen rannikkojoukoilla. Vuonna 2017 olemme jälleen osallistumassa miinalaivalla NRF-valmiuteen yhdessä Ruotsin merivoimien kanssa. Näistä operaatioista saamme arvokasta tietoa ja osaamista oman toimintaamme ja kansallisen puolustuksen kehittämiseen.

Även om vår försvarslösning grundar sig på vår självständiga prestationsförmåga stöder sig vårt system i allt högre grad på internationellt samarbete. Grunden för detta stöd uppstår under normala förhållanden genom att skapa internationell interoperabilitet. För Finland är den mest betydelsefulla faktorn det bilaterala samarbetet med Sverige. Sverige är en naturlig partner, eftersom vi har likadana värderingar, en likadan verksamhetskultur och dessutom har vi en gemensam marin historia. Vi känner till förhållandena i Östersjön och grunderna för vad personalen måste behärska.

Samarbetet mellan den finska och svenska marinen har grundat sig på de samövningar som vi inledde redan på 90-talet och som har fortgått med olika grader av intensitet i över tjugo år. Enligt min uppfattning är den vision som våra sjöstridskrafter tillsammans har utformat logisk och genomförbar. Vi har övergått från att söka samarbetsmöjligheter till att verkställa dem. Grunden för att utveckla verksamheten är att öva tillsammans, koordinera verksamheten och planeringen och eventuella gemensamma materialanskaffningar.

Olen vakuuttunut, että yhteistyö Ruotsin kanssa antaa kasvavia mahdollisuuksia. Tästä käytän esimerkkinä keskusteluja Ruotsin merivoimien vuosiseminaarissa tällä viikolla. Olemme ruotsalaisen kollegani kanssa kovin yksimielisiä siitä miten asioita voidaan viedä eteenpäin ja miten suorituskykyjämme voidaan yhteistyön avulla kehittää. En kuitenkaan näe, että voimme tehdä kovin radikaaleja suorituskykyratkaisuja. Molemmilla mailla tulee myös jatkossa olla riittävät, toisiaan tukevat merelliset suorituskyvyt. Me tarvitsemme myös jatkossa Suomalaisen maa-, meri ja ilmapuolustuksen.

Palaan lopuksi vielä Tammisunnuntaihin ja mitä niinä aikoina tapahtui merellä. Pohjanlahti oli vahvasti jäässä ja lisäksi venäläiset olivat maailmansodan aikana miinoittaneet Pohjanlahtea. 27.1.1918 Vaasan satamasta lähtivät merelle höyrylaivat Miran, Poseidon ja Virgo jäänmurtaja Sampon avustamana. Sampo päätti olla palaamatta satamaan ja aluksella ollut venäläinen komissaari poistettiin jäälle. Kaksi viikkoa tämän jälkeen Sampo avusti Saksasta aselastin noutaneet Miran ja Poseidonin Vaasaan. Sampo avusti myös jääkäreiden pääjoukon saapumisen Vaasaan 25.2.1918. Alusten mastoissa liehuivat tuossa seinällä näkyvän lippuehdotuksen mukaiset punakeltaiset itsenäisen Suomen liput. Sampo ja muut murtajat muodostivat itsenäisyydemme alussa myös osan Suomen laivastoa.

Myös nämä tapahtumat jo liki sata vuotta sitten osoittavat Itämeren merkityksen suomalaiselle yhteiskunnalle ja maanpuolustukselle. Itämeri on Suomelle yhteiskunnallisesti äärimmäisen tärkeä. Tämän vuoksi meillä on oltava suorituskykyiset merivoimat. Viimeiset vuodet ovat osoittaneet, että turvallisuustilanne alueella voi muuttua. Meidän on kyettävä yhdessä arvioimaan tilanteen kehittymistä ja vedettävä siitä tarvittavat johtopäätökset.

Vaikka puolustusratkaisumme on itsenäinen puolustus, tarvitsemme yhteistyötä Itämeren alueella. Suomen merivoimien tilanne on tällä hetkellä hyvä, mutta teemme runsaasti töitä jotta kykymme vastaavat toimintaympäristömme muutoksia myös 2020-luvulla. Suomen merivoimien tavoitteena on olla ammattitaitoinen, uskottava ja iskukykyinen merellinen toimija. Puolustusjärjestelmän on kyettävä suojaamaan meriyhteydet ja tässä tehtävässä Merivoimien roolia ei voida korvata. Lyhyesti sanottuna Merivoimien on oltava merellä, edessä ja valmiina.

Pohjanmaa on aina ollut maanpuolustushenkinen maakunta ja uskon, että sellaisena se myös pysyy. Viimeisten vuosikymmenten aikana kehitys on johtanut siihen, että perinteisiä joukko-osastoja on siirretty ja toimintaa on keskitetty isommiksi kokonaisuuksiksi muualle maahan ja varuskuntia on suljettu. Pohjalaisten maanpuolustustahto kuitenkin säilyy ja se näkyy vahvana reserviläis- ja maanpuolustusjärjestötoimintana. Pohjanmaalta saamme puolustusvoimiin maanpuolustustahtoista nuorisoa varusmiespalvelukseen ja myöhemmin myös aktiivipalvelukseen.

Pohjanmaan Maanpuolustuskillan järjestämän isänmaallis- ja sotaveteraaniaiheinen ainekirjoituskilpailussa palkittuja sanataitajia:

Nuoret veteraanien työn jatkajina

Nuorimies istahtaa junan lattialle vaihdettuaan ensin istumapaikkaa useita kertoja –varusmies kun on, omaa paikkaa ei ole. Tuskainen kotimatka tulossa lattialla istuen, aikamoista kyykyttämistä tämäkin. Vielä raskaan metsäleirin päätteeksi tällainen kohtalo? Johan on aikoihin eletty. Firman maksama kotimatka kuitenkin –luojan kiitos.

Kansallista veteraanipäivää on Suomessa vietetty vuodesta 1987 lähtien vuosittain huhtikuun 27. päivänä, sotiemme veteraanien kunniaksi. Veteraaniemme sekä edesmenneiden sukupolviemme suomalainen sisu, vahva yhteishenki sekä periksiantamattomuus sodissamme, huolimatta vaikeista olosuhteista tai puutteellisesta varustuksesta –oli vaivan arvoista. Saamme elää itsenäisessä Suomessa, hyvinvointiyhteiskunnassa, joka monille muille on vain kaukainen haave. Isänmaamme puolesta sotineet jaksoivat uskoa ja luottaa parempaan huomiseen, parempaan tulevaan. Kaiken sekasorron ja epävarmuuden keskellä oltiin valmiita vuodattamaan verta, hikeä, kyyneleitä. Oman kotimaamme, Suomen itsenäisyyden puolesta.

Esimerkillään veteraanit ovat jättäneen nuoremmille sukupolville itsenäisen maan, hyvinvointivaltion, jossa koulutus ja terveydenhuolto ovat maailman kärkiluokkaa. Valtion, joka itsenäisyydellään takaa tulevaisuuden myös lapsillemme ja lapsenlapsillemme. Nämäkään asiat eivät silti ole tulleet ilmaiseksi, vaan ne ovat vaatineet suuren määrän työntekoa maamme kehittämiseksi. Kirjoitan tätä kirjoitusta lukio-opiskelijana, kilpaurheilijana, lähitulevaisuudessa armeijan harmaisiin astuvana naisena. Näille ja monille muille asioille edellytyksenä on ollut valtiomme itsenäisyys ja demokratia. Moni sotiemme veteraani on maksanut kovan hinnan, jotta tänä päivänä me saisimme elää turvallisessa itsenäisessä maassa, jossa tällä hetkellä elämme. Se on etuoikeus, kunnianarvoinen asia, jota ei tule pitää itsestäänselvyytenä. Nykyaikana tämän kaiken suorittamisen, kiireen, stressin sekä sosiaalisen median keskellä helposti unohdamme antaa arvoa omalle isänmaallemme. Ovathan asiat aina olleet näin ja näinhän ne tulevat jatkossakin olemaan, vai tulevatko?

Sanotaan että on lottovoitto syntyä Suomeen. Tuon voiton eteen on myös tulevaisuudessa tehtävä töitä, jotta myös jälkipolvillamme olisi mahdollisuus elämään tässä itsenäisessä maassa. Maanpuolustus kuuluu kaikille, ikään tai sukupuoleen katsomatta. Jokainen Suomen kansalainen on velvollinen puolustamaan maataan, Suomea. Vaikka naisten ja miesten asema asevelvollisuuden saralla ei ole tasa-arvoinen, on kuitenkin muistettava se tosiasia, ettei vuosikymmenten takaisissa sodissa olisi pärjätty ilman naisia ja nuorukaisia. Työt kotirintamalla oli hoidettava, lasten menettäessään "lapsuutensa" ja joutuessaan täyttämään isiensä saappaat agraariyhteiskunnassa töitä tehden, samalla kantaen suurta huolta nuoremmista sisaruksistaan. Aseisiin tarttumisen takana on myös paljon tätä hiljaista, arvokasta työtä, jota ilman ei selvitä. Asevelvollisuus, johon varusmiespalvelus kuuluu yhtenä osana, on jokaisen suomalaisen miehen velvollisuus. Oli kyseessä sitten 165, 255 tai 347 päivää varusmiespalveluksessa, on se melkoisen lyhyt aika. Pieni aika ja hinta aikoinaan itsenäisyytemme puolesta taistelijoiden rinnalla. Yksi vuosi meidän nuorten elämästämme. Vuosi, jonka ainakin itse koen enemminkin etuoikeutena, että voin kantaa oman korteni kekoon ja toimia maamme hyväksi, veteraanejamme kunnioittaen. Oma asenteemme on se, joka vaikuttaa toimintaamme ja siihen, millaisessa valossa asiat näemme.

Kun on saanut syntyä itsenäiseen Suomeen ja elää sekä lapsuutta että nuoruuttaan turvassa sodalta, on lähes mahdoton osata kuvitella millaista olisi syntyä ja elää sodan murtamassa maassa. Sellaisessa maassa, jollainen Suomikin on aikoinaan ollut. Maa, jossa isoisoisämme ja –äitimme tekivät kaikkensa isänmaansa hyväksi. Kuulemme kertomuksia isovanhemmiltamme ja opiskelemme Suomen historian käännekohtia, mutta silti emme voi täysin ymmärtää tuon ajan arkea ja sodan kurjuutta, mutta sotaveteraanimme ja sukulaisemme tietävät tuon todellisuuden. Hiljaisen tiedon, kertomusten ja kokemusten siirtäminen eteenpäin sukupolvelta toiselle on jotain sellaista, mitä emme kouluissa voi oppia. Sellaista, joka muistetaan pitkään ja joka luo nuorisoomme yhteenkuuluvuutta, muistuttaen samalla suomalaisista juuristamme.

Veteraaniemme arvokasta työtä me nuoret voimme jatkaa esimerkiksi Reserviläisliiton tai Maanpuolustusyhdistyksen toimintaan osallistumalla. Kertausharjoituskirjeen kilahtaessa postiluukusta, on kertaamaan lähteminen oma arvokas osoituksensa itsenäistä isänmaatamme kohtaan. Myös Sotiemme Veteraanit –keräyksiin osallistuminen ja lahjoittaminen tukevat veteraaniemme kunnioitettavaa työtä. Aivan yhtälailla omasta fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisestakin terveydestä huolehtiminen on osoitus maanpuolustuskelpoisuudestamme. Niin omasta itsestä kuin läheisistä huolehtiminen on huomionarvoinen asia.

Velje ei jätetä – nuoria ei unohdeta. Vuoden 2013 Veteraanipäivän teema. Sotiemme veteraaneja ja maamme vanhuksia ei tule unohtaa, kuten ei myöskään maamme nuorisoa. Usko ja luotto meihin nuoriin tulisi olla mahdollisimman vankka, sillä Suomen nuorissa on tulevaisuus.

Joka ilta me Suomen nuoret saamme olla kiitollisia, että saamme mennä nukkumaan ilman Molotovin kardiineiden käyttöä, ilman pommikoneiden jyliseviä ääniä kattojemme yläpuolella, ilman kovin suurta pelkoa huomisesta. Ja joka aamu saamme olla kiitollisia ja siunattuja, että saamme herätä uuteen päivään ilman että kotimme ovat raunioina tai perheemme kuolleina. Aina asiat eivät ole olleet meillä Suomessa näin hyvin, vaikka mediassa kuinka puhutaankin siitä miten yhteiskunnassamme menee tällä hetkellä "huonosti". Silti suhteessa entisaikoihin tai moniin muihin maihin tällä hetkellä, meillä Suomessa asiat ovat hyvin. Viime aikaiset tapahtumat jos mitkä ovat tämän osoittaneet.

Nuorimies istuu junan lattialla mietteliäänä: tuntuu epäoikeudenmukaiselta joutua näin kohdelluksi. Tässäkö seisoo kiitos siitä, että suoritan varusmiespalvelustani valtiolle?

Tälle kuvitteelliselle nuorukaiselle jakaisin ajatukseni: Seuraavan kerran kun tulet miettineeksi kohtaloasi esimerkiksi VR:n junanvaunun lattialla istuen, olethan kiitollinen siitä, että saat matkustaa lämpimässä junassa, jossa mahdollisuuksien mukaan tarjontaan kuuluu jopa ravintolavaunu. Jos hetkeksi käännät ajatuksesi sodissamme taistelleisiin veteraaneihin ja tulet tarkastelleeksi heidän arkeaan, huomaat että asiasi matkustamon lattialla ovat oikeastaan varsin hyvin. Vaihtoehtoina olisi voinut olla kotiin hiihtäminen -30 asteen pakkassäässä alkeellisessa varustuksessa. Rintamalla oli rankkaa, sekin kestettiin ja tehtiin se mikä voitiin. Isänmaamme Suomi on itsenäinen. Kotimatka junan lattialla on pieni hinta siitä. Meillä nuorilla on todella aihetta kiitokseen.

Katri Ala-aho
Vaasan lyseon lukio

Okänd Soldat – en talande krigsfilm

Filmen okänd soldat är känd bland så gott som alla Finländare och är antagligen en av de första krigsfilmer unga finländare ser. Tryggt sitter vi ihopkurade i soffan och beskådar krigets hemskheter under Självständighetsdagen. Men är denna film endast historiskt berättande om hur det gick till? Eller har den blivit mera än så? Har den inte väckt en tacksamhet gentemot krigets hjältar, inspirerat oss och fått oss att inse värdet av vårt eget land.

De krigsfilmer som gjorts om vårt land skiljer sig från majoriteter av sådana filmer. Den amerikanska förskönade filmkulturen med den orubblige hjälten i spetsen verkar inte ha smittat av sig på Laines vision då han regisserade filmen Okänd soldat. Den har, i mitt tycke, en sund inställning till kriget och den visar en mer verklighetstrogen bild.

Mina farföräldrar var båda inblandade i kriget. Min farfar stred själv i kriget och min farmor kom från karelen och var en så kallad "Lotta". Hon hjälpte till i kriget med att koka mat åt soldaterna. Men mina farföräldrar ville inte prata om kriget, speciellt farfar. Jag tror att att vid fronten skada en annan människa med gevär och bajonett skadar även en själv. De krigsveteraner som stred var inte endast villiga att dö för sitt land, de var villiga att döda för att försvara sitt fosterland. Men min farfar, som så många andra, ville helst glömma vad som hänt på fronten och pratade nästan aldrig om det.

Därför har denna film, som visas på självständigheten, blivit en stor del av min bild av kriget. Jag anser att filmen ger en negativ bild av krig. Den visar även rädslan och sorgen hos finländarna och berättar om att krig aldrig har ett bra slut. Dessutom skildrar filmen finländarens mörka sida då det rent utav "slaktas" oförberedda ryssar helt kallt och utan barmhärtighet. Detta kan ses som oetiskt men var kanske oundvikligt då krigets lag gäller och antingen slaktade de finska soldaterna de ryska trupperna då de var oförberedda eller så blev de nedskjutna av dem nästa dag.

Vi ungdomar idag var inte med i kriget och vet inte hur krigets verklighet var. Vi kan bara läsa oss in på det material som berättar om händelserna. Så denna film har fått oss att lite bättre förstå vad våra krigsveteraner gått igenom och uppoffrat för att vi ska få växa upp i ett fritt, vackert och självständigt Finland. Men vi kan nog aldrig begripa krigets allvar, och så får vi hoppas att det förblir.

Oskar Skoglund